

Brexitin vaikutukset Kelan etuuksiin

Suvi Rasimus
Kansainvälisten asioiden osaamiskeskus
Kela
5.2.2019

Kela|Fpa[®]



Brexitin vaikutukset Kelan etuuksien kannalta

- Ison-Britannian EU-eron toteutuessa
 - EU-lainsäädännön soveltuminen lakkaa
 - Ison-Britannian kansalaiset eivät enää EU-kansalaisia
 - Olennaista se, mitä sovitaan EU-tasolla mm. siirtymäajasta ja sen aikaisista järjestelyistä
- Sosiaaliturvaetuuksien osalta merkitystä erityisesti seuraavista syistä
 - EU-maiden välillä liikkuvien oikeudet etuuksiin perustuvat usein sosiaaliturvan yhteensovittamiseen, vapaaseen liikkuvuuteen ja yhdenvertaiseen kohteluun
 - Erityisesti sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien säännösten poisjäänti merkitsisi mm. sitä, että sen perusperiaatteet eivät enää koskisi ko. maiden välillä liikkuvia:
 - Yhdenvertainen kohtelu
 - Yhden jäsenvaltion periaate: päällekkäisten maksujen ja etuuksien estäminen
 - Etuuksien eksportointi

Brexitin vaikutukset Kelan etuuksien kannalta

- Sosiaaliturvaetuuksien osalta merkitystä jatkuu...
 - Vapaan liikkuvuuden poistuminen tarkoittaisi mm. sitä, että Ison-Britannian kansalaisten tulee täyttää mahdolliset oleskelulupavaatimukset eri maissa
 - Yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen poistuminen voi näkyä joissain muissakin tilanteissa
- Mahdollisia skenaarioita ja niiden seurauksia:
 1. Ei mitään sopimuksia EU:n ja Ison-Britannian välillä
 - Sovelletaankansallisia edellytyksiä mm. sosiaaliturvaan kuulumisen ja etuuksien toiseen maahan maksamisen osalta
 - Lisäksi sovelletaanks. maahanmuuttodirektiivien säännöksiä koskien kolmansien maiden kansalaisten yhdenvertaista kohtelua ja etuuksien saamista tietyissä tilanteissa (koskien mm. yhdistelmäluvan tai sinisen kortin saaneita sekä kausityöntekijöitä ja yritysten sisällä siirtyviä)
 2. Sovitaan jostain osuudesta sosiaaliturvaa, jolloin oikeudet sen osalta edullisempia

Brexitin vaikutukset Kelan etuuksien kannalta

A. Käytännön merkitys Suomessa olevien Ison-Britannian kansalaisten osalta

- Täysin sopimuksettomassa tilanteessa olennaista:
 - Laillinen maassa oleskelu
 - Työskentely Suomessa tai täällä vakinaisesti asuvaksi katsominen
 - Kotikunnan olemassa olo
 - Lisäksi mahdolliset etuuksien maksut ulkomaille kansallisten säännösten mukaisesti
- Yksityiskohdat kuitenkin tarkentuvat vasta myöhemmin neuvottelujen edetessä

B. Käytännön merkitys Isossa-Britanniassa olevien suomalaisten kannalta

- Täysin sopimuksettomassa tilanteessa Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen riippuu ulkomailla oleskelun kestosta (alle vuosi pääsääntönä, erityistilanteissa myös 5-10 v., laki muuttumassa kuitenkin 1.4.2019 ja ajat lyhentymässä tästä)
- Myös etuuksien maksu ulkomaille riippuu usein Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta, mutta poikkeuksiakin on (esim. opintotuki määräytyy hieman toisin)

Tilastoja etuuksien saajista

Kela, Tilasto- ja tietovarastoryhmä

Kelan maksamia etuuksia Yhdistyneen kuningaskunnan (Britannia) kansalaisille vuonna 2018

Etuus	Kaikki saajat			Suomessa asuvat etuuden saajat*		
	Saajat vuoden aikana	Maksettu, €	€/saaja/vuosi	Saajat vuoden aikana	Maksettu, €	€/saaja/vuosi
Lapsilisät	272	568 487	2 090	265	563 670	2 127
Vanhempainpäivärahat	158	577 223	3 653	156	572 795	3 672
Kotihoidon tuki	82	243 595	2 971	78	235 158	3 015
Sairauspäivärahat	207	640 823	3 096	204	620 363	3 041
Kelan työttömyysetuudet	690	4 467 282	6 474	675	4 427 731	6 560
Yleinen asumistuki**	342	1 082 142	3 164	337	1 077 090	3 196
Perustoimeentulotuki**	214	543 067	2 538	214	543 067	2 538
Kansaneläkkeet	187	435 269	2 328	133	399 716	3 005
Takuueläke	39	142 335	3 650	39	142 335	3 650

* Henkilöt, joiden postiosoite Suomessa vuoden 2018 lopussa

** ruokakunnat/kotitaloudet

Kiitos!

Kela|Fpa[®]